

quis esse videtur, quando aliquid non tantum per se, set etiam per alium valet adimplere. Plus etenim videretur servitutis existere quam honoris habere, imperatorem per vos tantummodo coronare.

§ Item tanto vestro honori amplius accrescere videtur, quod non tantum coram vestre beatitudinis presentia imperator^a ad coronam suscipiendam humiliter se presentat, set coram illis, quibus coronationem huiusmodi committetis.

§ Item quia notatur per doctores, quod papa consecrationem sive inunctionem, quam dicit capitulum, quod debet facere de imperatore, commisit Ostiensi . . episcopo.

§ Item cum metropolitanus non potest consecrare episcopum^b, committit.

§ Item cum imperator inter ceteros honores, quos pre^c aliis regibus habeat, sit coronam recipere de manu pape, iste dominus rex noster postponens^d honorem suum paci Italie atque urbis Romane et utilitati rei publice, necessitate compulsus, in qua necessitate fuit inmissus per assignationem termini et prorogationem concilii, coronam non erubescit modo recipere^e summi pontificis a legato.

§ Quod autem ista commissio fieri possit, patet per exemplum sacre scripture tertio libro Regum capitulo XIX, ubi legitur, quod dominus mandavit Elye, quod inungeret Geu in regem super Israel et Azael regem super Siriam. Ubi dicit glosa, illos duos reges et nec ipse per se nec discipulus eius Eliseus unxit, set quidam prophetarum missus est, ut ungeret Geu. Quod factum est, sicut patet IIII. Regum nono capitulo.

§ Item per coronationem predicti domini quietabitur non solum status Italie et Urbis per illos dominos cardinales, quos mittetis, cum auxilio dicti domini regis, si esset necesse, set etiam rebelles ecclesie compescentur ad vestrum mandatum et vestrorum officialium, et qui non plene nostris officialibus obediunt in vestris provinciis, per ipsius imperatoris coronati potentiam ad obedientiam reducentur.

IV. Bericht der französischen Gesandten an Philipp den Schönen. (1310) Dec. 24.¹

Or. auf Papier Paris, Archives nationales J. 908 n. 25. Orthographie ist selbstverständlich beibehalten.

a) Folgt 'se'. b) 'non — episcopum' auf Rasur. c) Auf Rasur.
d) 'ponens' auf Rasur. e) Folgt 'a'.

1) Bisher gedruckt bei Wenck 'Clemens V. und Heinrich VII.'